

Sygn. akt III RC 303/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 grudnia 2015 r.

Sąd Rejonowy w Choszcznie III Wydział Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Karolina Kalinowska - Kapelczak

Protokolant sekr.sądowy Marta Kaczmar

po rozpoznaniu w dniu 21 grudnia 2015 r. w Choszcznie

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna we W.

przeciwko P. K. i M. K. (1)

o ustanowienie przez sąd rozdzielnosci majątkowej

oddala powództwo;

Sygnatura akt: III RC 303/15

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 września 2015 r. skierowanym przeciwko P. i M. małżonkom K., powód (...) SA domaga się ustanowienia rozdzielnosci majątkowej pomiędzy pozwanymi – od dnia wytoczenia powództwa. W uzasadnieniu żądania powód wskazał, że jest wierzycielem pozwanego i nie może się zaspokoić z majątku osobistego dłużnika zaś Sąd oddalił jego wniosek o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika. Tym samym – w ocenie powoda – jedynym możliwym sposobem wyegzekwowania roszczenia jest ustanowienie rozdzielnosci majątkowej w małżeństwie K. i skierowanie egzekucji wobec nieruchomości stanowiącej współwłasność małżonków.

Pozwani nie wnieśli odpowiedzi na pozew, natomiast na rozprawie w dniu 22 października 2015 r. pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości. Pozwany nie stawiał się na termin rozprawy.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwani P. K. oraz M. K. (1) zawarli związek małżeński w dniu 27 lipca 1996 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w K.. Nie zawierali umów majątkowym małżeńskich.

Bezsporne, a nadto:

- odpis skrócony aktu małżeństwa nr 10/1996 k. 25

- zeznania M. K.

W skład majątku wspólnego P. K. i M. K. (1) wchodzi nieruchomość położona w C. przy ul. (...), objęta księgą wieczystą o nr (...). Nieruchomość ta składa się obecnie z 3 pokoi, kuchni, łazienki i przedpokoju o łącznej powierzchni 72 m². Na zakup tej nieruchomości zaciągnięty został przez małżonków K. kredyt w Banku (...) SA. Raty tego kredytu spłaca obecnie M. K. (1). Do spłaty pozostało pozwanym jeszcze ponad 250.000 zł – z uwagi na skok kursu franka. Jest to kwota przewyższająca wartość nieruchomości – w czasie postępowania egzekucyjnego komornik sporządził wycenę nieruchomości na kwotę 150.000 zł. W księdze wieczystej nieruchomości widnieją zabezpieczenia na rzecz Banku

(...) SA w postaci hipoteki umownej na kwotę 19.910,58 CHF na zabezpieczenie spłaty kredytu na zakup lokalu oraz hipoteki kaucyjnej w wysokości 10.771,63 CHF jako zabezpieczenie odsetek umownych i kosztów kredytu na zakup lokalu.

Bezsporne, a nadto dowód:

- KW (...)

Powód (...) S.A. jest wierzycielem pozwanego P. K. na podstawie cesji wierzytelności z dnia 4.06.2007 r. umowy pożyczki nr (...) zawartej przez dłużnika 14 października 2004 r. z (...) Bank S.A.

Dowód:

- umowa pożyczki z dnia 14.10.2004 r. k. 8-12

- umowa przelewu wierzytelności z dnia 4.06.2007 r. k. 13-15

Powód, nie mogąc wyegzekwować swojego świadczenia w sposób dobrowolny, uzyskał w dniu 24 kwietnia 2008 r. tytuł wykonawczy wydany przez Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu VI Wydział Grodzki w sprawie VI Nc 2467/08 zasądający od dłużnika kwotę 3.918,68 zł.

Dowód:

zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu.

- nakaz zapłaty z dnia 24.04.2008 r. sygn. akt VI Nc 2467/08 k. 16

W dniu 14 listopada 2008 r. powód wystąpił do Sądu Rejonowego dla Wrocławia – Krzyków o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika. Postanowieniem z dnia 22 kwietnia 2009 r. Sąd oddalił wniosek powoda.

Dowód:

- postanowienie SR dla Wrocławia – Krzyków we Wrocławiu z dnia 22.04.2009 r. sygn. akt VI Co 280/08 k. 17-22

W dniu 15 czerwca 2009 r. powód złożył u Komornika Sądowego w C. wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec P. K.. Postępowanie prowadzone jest pod sygn. akt KM 62/09.

W toku egzekucji Komornik poinformował powoda, że przeciwko dłużnikowi prowadzonych jest łącznie 9 spraw egzekucyjnych, w których zadłużenie przekracza 380.000 zł. Postępowanie egzekucyjne zostało skierowane do wierzytelności dłużnika, tj. świadczenia emerytalno-rentowego. Potrącana kwota w wysokości 336,63 zł jest dzielona zgodnie z planem podziału. Wierzytelność powoda na dzień 10 marca 2015 r. wynosiła 1.984,56 zł. Od momentu sporządzenia planu podziału powód odnotował jedną wpłatę od komornika w wysokości 71,34 zł (w dniu 18.06.2015 r.).

Dowód:

- informacja od komornika z 17.08.2015 r., sygn. akt KM 62/09 k. 23

- plan podziału z dnia 10.03.2015 r., sygn. akt KM 62/09 k. 24

P. K. leczy się psychiatrycznie, był wielokrotnie hospitalizowany z rozpoznaniem psychozy paranoidalnej, zespołu depresyjno-paranoidalnego. Jest całkowicie niezdolny do pracy i do samodzielnej egzystencji. W trakcie małżeństwa, w tym w czasie zaciągania pożyczki w Euro Banku w 2004 r., nadużywał alkoholu. Pożyczane środki przeznaczał na alkohol.

Zobowiązanie objęte roszczeniem strony powodowej zaciągnął samodzielnie i bez wiedzy małżonki. Nie wykorzystał też uzyskanych w ten sposób środków na potrzeby rodziny – nie dawał żonie żadnych pieniędzy, w związku z czym kobieta zmuszona była wystąpić z roszczeniem alimentacyjnym do sądu, a następnie alimenty wypłacane były bezpośrednio przez Wojskowe Biuro Emerytalne.

Sytuacja finansowa M. K. (1) jest obecnie bardzo trudna. Kobieta nie pracuje i utrzymuje się z renty przyznanej na skutek niezdolności do pracy w związku z chorobą nowotworową (422 zł miesięcznie po odjęciu obciążenia komorniczego w wysokości 177 zł w związku ze spłatą kredytu hipotecznego za mieszkanie). Pozwana leczy się też z powodu przewlekłej niedoczynności tarczycy. Mąż pozwanej pobiera emeryturę wojskową, ale jest ona obciążona zajęciem komorniczym.

M. K. (1) wraz z mężem i dziećmi w wieku 14 i 16 lat zamieszkuje w nieruchomości położonej w C. przy ul. (...), stanowiącej jedyny majątek małżonków. Rodzinę wspiera opieka społeczna. W 2014 r. rodzina otrzymała również dary na święta od Szlachetnej Paczki. Na dzieci wypłacane są alimenty bezpośrednio z Wojskowego Biura Emerytalnego.

Młodszy syn pozwanej jest niepełnosprawny. Otrzymuje miesięcznie 153 zł zasiłku socjalnego. Wymaga terapii, korepetycji, ma zajęcia indywidualne. Korzysta z pomocy psychiatry w S..

Dowód:

- zeznania M. K. k. 67-68

Sąd zważył co następuje:

Powództwo okazało się nieuzasadnione.

Przytoczony wyżej stan faktyczny był w przeważającej mierze bezsporny. Dodatkowo wynikał on z niekwestionowanych przez strony dowodów z dokumentów oraz – w zakresie niezbędnym do rozstrzygnięcia sprawy – został potwierdzony przez pozwaną. Pozwany P. K. nie stawiał się na termin rozprawy, zaś z zeznań M. K. (1) wynikało, że jest on niezdolny do samodzielnej egzystencji i nie ma możliwości jego przesłuchania. Tym samym sąd pominął dowód z jego zeznań.

Stosownie do treści art. 52 § 1a k.r.o. wierzyciel jednego z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej jeżeli uprawdopodobni, że zaspokojenie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym wymaga dokonania podziału majątku wspólnego małżonków. Prawomocne orzeczenie ustanawiające ustrój przymusowy nie prowadzi do podziału majątku wspólnego, ale do powstania ustroju przymusowego stanowiącego rozdzielność majątkową, w której występują dwa majątki, tj. majątek osobisty męża oraz majątek osobisty żony. Do majątków tych wejdą udziały w majątku wspólnym, jakie przypadną w wyniku ustania wspólności majątkowej, a tym samym, przekształcenia wspólności łącznej w ułamkową. Wierzyciel może wówczas zająć prawo dłużnika i wystąpić na tej podstawie o podział majątku wspólnego (uchwała z dnia 5 lutego 2010 r., III CZP 132/09, LEX nr 551027).

Do uprawdopodobnienia okoliczności, o których mowa w art. 52 § 1a k.r.o., wystarczy pisemne oświadczenie wierzyciela, iż dla zaspokojenia wierzytelności wymagany jest podział majątku wspólnego małżonków, jeżeli w oświadczeniu wierzyciel wskaże na okoliczności, dotyczące np. charakteru wierzytelności, uzasadniające przypuszczenie, iż bardziej korzystne dla wierzyciela będzie zaspokojenie się z części majątku wspólnego, która przypadnie małżonkowi dłużnikowi po podziale, niż prowadzenie egzekucji z niektórych składników majątku wspólnego (por. G. Jędrejek, Intercyzy. Pojęcie. Treść. Dochodzenie roszczeń, Warszawa 2011, s. 333).

Podkreślić jednak należy, że nawet przy spełnieniu tych przesłanek, w szczególnie uzasadnionych wypadkach, istnieje możliwość zastosowania w art. 5 k.c. konstrukcji nadużycia prawa w sprawach, w których wierzyciel jednego z małżonków dochodzi na podstawie art. 52 § 1 a k.r.o. w procesie przeciwko obojemu małżonkom ustanowienia między nimi rozdzielności majątkowej.

Na gruncie powyższego wskazać w pierwszej kolejności należy, że pozwany wykazał fakt, iż posiada wierzytelność w stosunku do pozwanego P. K., jak również że istnieje obecnie problem z zaspokojeniem się z przez wierzyciela czy to z majątku osobistego dłużnika (którego ten nie posiada) czy to z emerytury pozwanego (z uwagi na jej wysokość i ilość innych wierzycieli). Podkreślić jednak należy, że po pierwsze egzekucja z tejże emerytury dłużnika nie jest w całości bezskuteczna (komornik przekazuje na rzecz wierzyciela, co prawda niewysokie ale jednak, kwoty objęte planem podziału, przy czym z pierwotnego zadłużenia we kwocie 3.918,68 zł do wyegzekwowania pozostaje należność w wysokości 1.984,56 zł), a po drugie powód nie uprawdopodobnił, że wyegzekwowanie rzeczowego zadłużenia byłoby możliwe po dokonaniu podziału majątku wspólnego małżonków K. i przeprowadzeniu egzekucji z nieruchomości przy ul. (...) w C. (jedynego majątku wspólnego pozwanych). Jak bowiem wskazano w stanie faktycznym, nieruchomość ta jest zadłużona w związku z kredytem zaciągniętym przez małżonków na zakup tej nieruchomości w kwocie przewyższającej obecnie jej wartość, zaś hipoteki wpisane w księdze wieczystej mają pierwszeństwo przed innymi wierzytelnościami.

Nawet jednak przy przyjęciu, że taka egzekucja (np. w wyniku realizacji planów pomocy „frankowiczom”) byłaby w jakiejś mierze skuteczna, to w ocenie sądu ustanowieniu ustroju przymusowej rozdzielności majątkowej w małżeństwie p. K. godziłoby w zasady współżycia społecznego.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że pozwany P. K. zaciągnął zobowiązanie w (...) Banku SA bez zgody swej małżonki i bez jej wiedzy w tym przedmiocie. Nadto, środki pożyczone przez pozwanego nie zostały w żadnej mierze przeznaczone na potrzeby rodziny, zaś pozwany wykorzystał je w znacznym zakresie na zakup alkoholu (już wtedy miał on bowiem duży problem z uzależnieniem od alkoholu a nadto problemy psychiczne). Z drugiej strony, rodzina pozwanego pozostaje obecnie w bardzo trudnej sytuacji bytowej – utrzymuje się z alimentów, renty i pomocy społecznej; została nawet objęta akcją (...). Po sprzedaży zajmowanej przez rodzinę nieruchomości i spłacie zobowiązań pozwanych, zważywszy na niepełnosprawność obojga małżonków, wysokość ich bieżących zobowiązań oraz wydatki wynikające z leczenia nowotworowego pozwanej i rehabilitacji jej syna, rodzinie nie pozostałaby żadna kwota, która pozwoliłaby im na godną egzystencję, np. wynajęcie mieszkania. Nie może być natomiast tak, że Bank, wyłącznie w oparciu o dane iż pozwany pobiera emeryturę wojskową, najpierw udziela pożyczek bez wnikliwej oceny zdolności kredytowej potencjalnego kredytobiorcy (w czasie zaciągania kredytu było wiadomo, że pozwany jest osobą niepełnosprawną z przyczyn psychicznych, nadto z twierdzeń pozwanej wynika, że wygląd męża nie budził wątpliwości co do tego, że ma on problem z alkoholem), a następnie doprowadza poprzez egzekucję z nieruchomości wspólnej do przesiedlenia rodziny do lokalu socjalnego (który jej się należy z uwagi na wiek dzieci i niepełnosprawność członków rodziny), a czego koszt ponosi całe społeczeństwo, także osoby które wspierają rodzinę akcjami typu (...). Byłoby to tym bardziej nieuzasadnione, zważywszy na wysokość zobowiązania pozwanego wobec powoda (niecałe 2.000 zł).

Wobec tego, Sąd uznał, że skoro pozwana nie wyraża obecnie zgody na ustanowienie rozdzielności majątkowej w małżeństwie K., powód nie uprawdopodobnił, że dokonanie podziału majątku wspólnego dłużników pozwoliłoby na jego zaspokojenie, zaś ewentualna egzekucja z nieruchomości miałyby daleko idące skutki dla rodziny i obciążałaby całe społeczeństwo, to nie ma podstaw do ustanowienia przez sąd takiej rozdzielności w sposób przymusowy.

Mając na względzie powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku i oddalił powództwo.